

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

fahs

Medlemsblad for Frederiksborg Amts Historiske Samfund

NUMMER 4 NOVEMBER 2016 30. ÅRGANG

Nyt fra bestyrelsen

fahs

Kære medlemmer

Kontingent: Så er vi sidst på året og udsender derfor med dette nummer af FAHS-nyt opkrævning for 2017.

Vi fastholder stadig

200 kr. for almindelige medlemmer og
250 kr. for institutioner.

Det dækker som sædvanlig årbogen og 4 numre af medlemsbladet.

Artikler: Stor tak til hjælpsomme medlemmer for at levere artikler, så det gennem året er lykkedes at fylde bladene, men ”artikelkassen” er nu igen tom, så kom endelig med noget stof. Det behøver ikke at være ”videnskabeligt”.

Taksigelse: Da julen jo allerede har gjort sit indtog i butikkerne(!) må det også være tid at sende julehilsen til alle jer trofaste medlemmer og takke stort for interesse og opbakning i det forløbne år.

HUSK: En årbog eller et FAHS-abonnement er en god julegave.

På bestyrelsens vegne
Niels Nielsen

Forsidebillede: Stenalderjæger fra Jagt- og Skovbrugsmuseets udstilling.

Kontingent indbetaling: Nordea,
Registreringsnummer: 2670
Kontonummer: 4374709599

FAHS

Medlemsblad for Frederiksborg Amts Historiske Samfund

Tryk: Nofoprint

Tilrettelæggelse og layout: Niels Nielsen (ansvh.) og Torben Bill-Jessen
FAHS udkommer 4 gange årligt, februar, maj, august, november.
Artikler sendes til redaktøren.

Bestyrelsen:

Niels Nielsen (formand & redaktør)
Margrethe Krogh Sørensen (næstfm.)
Anders Alsløv (kasserer)
Eva Tønnesen
Verner Bylov Larsen (sekretær)
Susan Johnsen (suppleant)

Kontakt til foreningen:

fahs.post@gmail.com
Niels Nielsen, tlf. 4752 8408
niels@nielsenskiibby.dk
Vedr. medlemskab: Margrethe Krogh
margrethekrogh@gmail.com

På **www.fahs.dk** finder man bl.a. opdaterede oplysninger om udflugter og foredrag.

Desuden registeret til årbøgerne 1906-2000 samt en oversigt over de ældre årbøger, som foreningen stadig har til salg ved henvendelse til Niels Nielsen.

Man higer og søger

eller

Hillerøds vagt- og sprøjtehus

Af Finn Reindahl

I februar nummeret efterlyser redaktionen artikler til medlemsbladet. Hermed fremsendes et bidrag:

I min tid som lærer på Hillerødsholmskolen blev 8 af mine skoletimer i 14 år anvendt til museumspædagogisk arbejde på Nordsjællandsk Folkemuseum.

Ud fra ønsket om, at lokalhistorien skulle anvendes i undervisningen for at anskue Danmarkshistorien fra neden som modvægt mod den traditionelle historieskrivning, blev der udarbejdet kildeskrifter, der omhandlede:

Folketallet i Hillerød og Slotssognet i 1787, kirkebogen fra 1785 – 1789, skifter fra 1780 – 1800 og kæmnerregnskabet fra 1787 samt fortællinger om Kvindeskæbner 1767 – 1817.

Ved at arbejde med disse materialer skulle eleverne få et selvstændigt billede af leveforholdene i Hillerød omkring 1787. Denne periode er næsten ikke behandlet i de mange Hillerød bøger, der beskriver tiden efter 1800. Materialerne blev fremstillet til skolebrug og sendt til skolebibliotekerne og lokal-historisk arkiv i Hillerød.

Tilrettelæggelse og fremstilling af undervisningseggede materialer ud fra arkivalier og museumsgenstande er ikke nogen ligetil sag. Det kræver ved siden af den pædagogiske indsigt i allerhøjeste grad også en faglig indsigt, og dertil er det meget tidkrævende at lave den slags arbejde. Det kan ikke forventes, at arkiver, museer og andre institutioner på den ene side eller lærerne på den anden side kan eller vil klare det alene. Men i mit tilfælde, hvor jeg havde tid og begge kasketter på som museums-pædagog og historielærer, kunne det lade sig gøre.

Et par gåder - Hjælp søges

Undervejs stødte jeg af og til på ting, der var svære at placere i bybilledet. På listen over gåder står: Hvor lå byens brønd, og hvor lå vagt- og sprøjtehuset? Det er mit håb, at der blandt læserne, findes viden, som kan være med til at løse problemet.

Licitation over vagt- og sprøjtehuset.

Den 4. januar 1772 blev der på Hillerød by og Frederiksborg birketing på borgerskabets forlangende afholdt licitation over et nyt vagt- og sprøjtehus.

I følge konditionerne og grundtegnin- gen skulle det være et 7 fags hus, der var 14 alen langt og 12 alen bredt dvs. 8,8m x 7,5m. Det skulle være af for- svarlig mur og bindingsværk med ud- vendig ege fodstykker, stolper og løs- holder, hvortil der i særdeleshed skulle anvendes gode nye ege stykker samt fuldkommen nye fyrre bjælker til spær og lægter. Der skulle være 6 fag ege vindueskarme med alt tilbehør af be- slag, glas og rammer.

Vagt- og vægterstuen såvel som køk- ken og forstue belægges med gode brændte mursten. Sprøjtehuset og de øvrige afdelinger belægges med kam- pesten. Taget belægges med gode tag- sten understrøgen med forsvarlig kalk. På forsiden af huset skal der være 2 fag vinduesskodder, der kan skydes op. Skydeporten og dørene må såvel indvendig som udvendig overalt være forsynet med behørig gode beslag og lukke.

Skorstenen skal være af gode brændte mursten helt igennem og loftet med opgangen dertil af gode finskårne brædder. Skillerummene bør være op- murede og afdelingen i de to arrest- kamre beklædes indvendig med gode fyrrebrædder.

Gavlene på enden af taget brækkes på halvdelen (dvs. et halvvalmet tag), og på forsiden anbringes 1 liden kvist på 1 fag. Huset skal være forsynet for- svarligt med kampesten fra grunden. Porten til sprøjtehuset tilligemed døre,

vinduesskodder, karme, rammer og stolper til gadesiden males med brun, stødt okker farve.

1. Huset opføres på det sted som brandinspektionen finder mest be- kvem samt hvilket plankeværk og lukning, der er nødvendig af hen- syn til naboerne. Pladsen indrettes af entreprenøren med en forsvarlig låge til søen og den gamle byg- nings kælder opfyldes og pladsen planeres ligeledes under den nye bygning.
2. Det nye hus må være i fuldkom- men og behørig stand inden næste 11. juni i indeværende år, således at intet er at udsætte på arbejdet ved syn af udtagne kyndige hånd- værksmestre. For inden da nyder entreprenøren ingen betaling eller forskud.
3. Det gamle fattighus tager by- kusken i betaling. De 2de jern- bilæggerovne samt husets fløj re- serveres til den nye bygning.

Hvorefter bemeldte bygnings opførsel og det gamle fattighus fjernelse ifølge konditionerne og den dermed følgende grundtegning blev vurderet til 300 Rd.

From bød 280 Rd. Christen Lund 250 Rd., hvorpå borger og snedker Ephra- im Engel blev mindst bydende med et hundrede og halvfemsindstve og ni Rd. (199 Rd.). For dette bud blev han

med samtlige borgeres samtykke tilslået arbejdet.

Det gjorte tilbud blev ført til protokols og underskrevet:

*Datum ut supra Ephraim Engel
På egne og samtlige borgerskabets
vegne:*

*Johan Diderich Smith, I. Holm, Jens
Kiersgaard, C. From, Chresten Lund*

*Kontrolleret med Hillerød bys auktions
protokol*

*J. Lottrup (byfoged)
P. Thiim (byskriver)*

Tegningen af vagt- og sprøjtehuset er en kopi af den originale "arkitekttegning", der var vedhæftet konditionerne, som jeg har genfortalt og desuden påført rummenes anvendelse på tegningen. De to arrestkamre, der er lidt sjusket tegnet, må være indføjet i tidsrummet efter tegningen er udført, men inden konditionerne blev formuléret.

Den 28. juli 1772 blev der ligeledes foretaget offentlig licitation over istandsættelsen af byens brønd ved vagt- og sprøjtehuset.

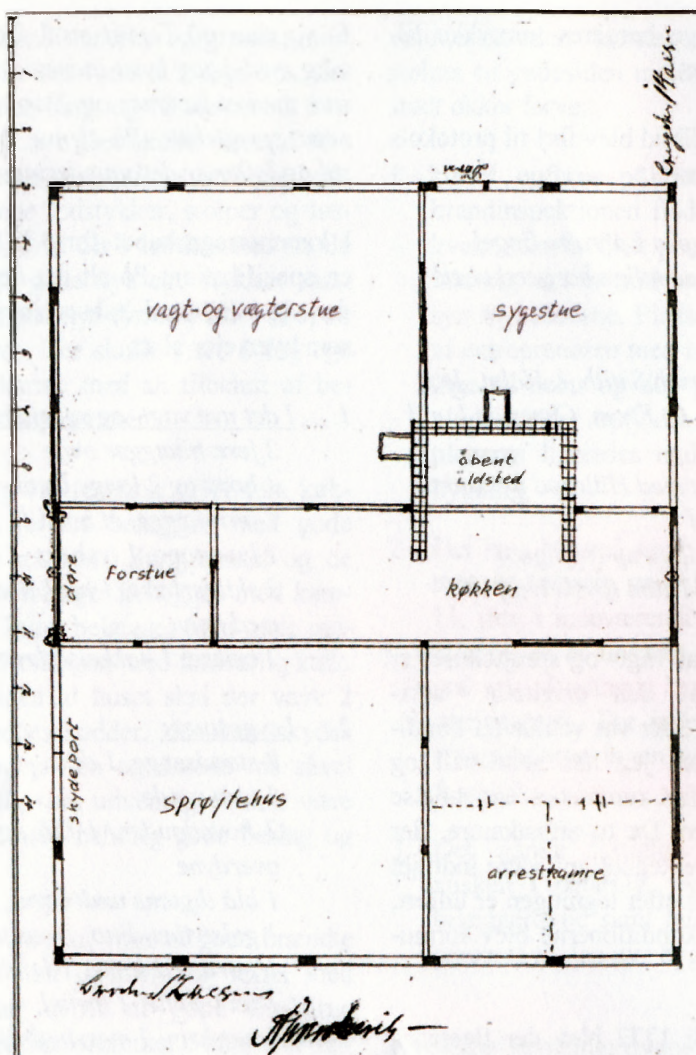
Og huset blev til virkelighed

I 1783 nævnes I byens fortegnelse over bygninger, porte sten- og træbroer m.v.:

Et vagthus på Torvet en 7 fags bygning med 3 fag kvist indrettet til vagtstue med et kammer og 2 arrestkamre samt sprøjtehus. På denne bygnings sal og lofter er der munderings kamre.

I kærnerregnskabet for 1787 findes en specifikation: På alt det der befinder sig i Hillerød købstadsbygninger, som byen ejer bl.a.:

1. I det nye vagt- og sprøjtehus:
  - 2 jern bilægger ovne
  - 1 bord og 2 lange bænke
  - 1 jern lampe, et bord
  - 1 lysestage, 1 tysk lås
  - 2 skilderhuse, 1 hakkelseskiste med kniv
  - 2 brikse, 1 hakkelseskniv
2. I sygestuen:
  - 2 standsenge, 1 ditto,
  - 1 jern gryde
  - 2 hovedpuder, 1 blå og 1 hvid overdyne
  - 1 blå digtens underdyne,
  - 1 gulstribet ditto, 1 par lagner
  - 1 bord, 2 bænke, 1 kobberkedel
  - 1 tin tepotte, 1 trefod, 1 ildtang
  - 1 natskrin, 1 messingbækken
3. Byens brandredskaber:
  - 1 gammel sprøjte med 2 slanger og tilbehør
  - 1 vandkar 2½ tønde
  - 6 brandspande
  - 1 ny sprøjte med anbringer [kar hvorfra sprøjten forsynes med vand] og øvrigt tilbehør

Plan over vagt- og sprøjtehuset

6 brandspande, 1 vandtønde
 1 gammelt vandkar på 6 tønder
 1 økse, 2 glaslygter,
 4 brandhager

4. Byens mål og vægt hos

Hr. Byfogeden:

1 korn tønde, 1 skæppe og
 1 fjerding kar med jernbånd
 1 tin pottemål, 1 halv pottemål
 1 ditto pælemål
 [1 pægl = 1/4 pot = 0,241 l]

1 jern alen, 1 4 Lu bismær
[1 lispund = 16 pund = 8 kg.]
1 polititegn af træ

5. Det der er anskaffet i året 1785
til sygestuen og anden fornø-
denhed:

1 ildtang og
1 ditto ildtang og skuffe
2 træstole, 1 hængelås
2 standsenge, 1 hakkelseskiste
1 bord, 2 par lagner,
1 tin tepotte
1 jernpande, 1 lystemage og
saks
1 kobber tekedel,
1 ditto bækken
2 håndklæder, 1 bord

6. Det der er anskaffet i året 1786
til sygestuen og andre nødven-
digheder:

1 blåmalet bord
1 rødtribet digtens underdyne
1 lærreds ditto, 1 ditto
1 rødtribet olmerdugs
overdyne
1 blåtribet olmerdugs hoved-
pude, 1 ditto,
1 bord med 2 blade [ekstra
bordplader?]
1 bakkebord, 1 nyt natskrin
2 træstole, 2 bænke med
svejfede ben
1 bord, 1 bæk
1 kobber tekedel, 1 tin tepotte
2 par lerkopper, en del lerkar
1 natskrin, 1 stor lerkrukke
1 kobber tekedel, en tepotte

2 natpotter, 2 par kopper,
3 fade
3 skåle og 3 lertallerkener
1 par blålærreds lagner,
1 par ditto
2 par ditto, med 2 håndklæder,
2 håndklæder,
1 skovl, 1 kiste
1 stor lerpotte, nogle lerskåle
1 ditto natpotte
2 skære knive
1 slibetrug og
1 slibesten med aksel

7. Det der er anskaffet til byens
nødvendighed i året 1787:

2 standsenge
2 træstole, nogle lerkar
1 hakkelseskniv, 1 tørvekurv

Forestående således at være rigtig til
stede

Hillerød den 26. juli 1788

J. Maahr H. R. Maahr

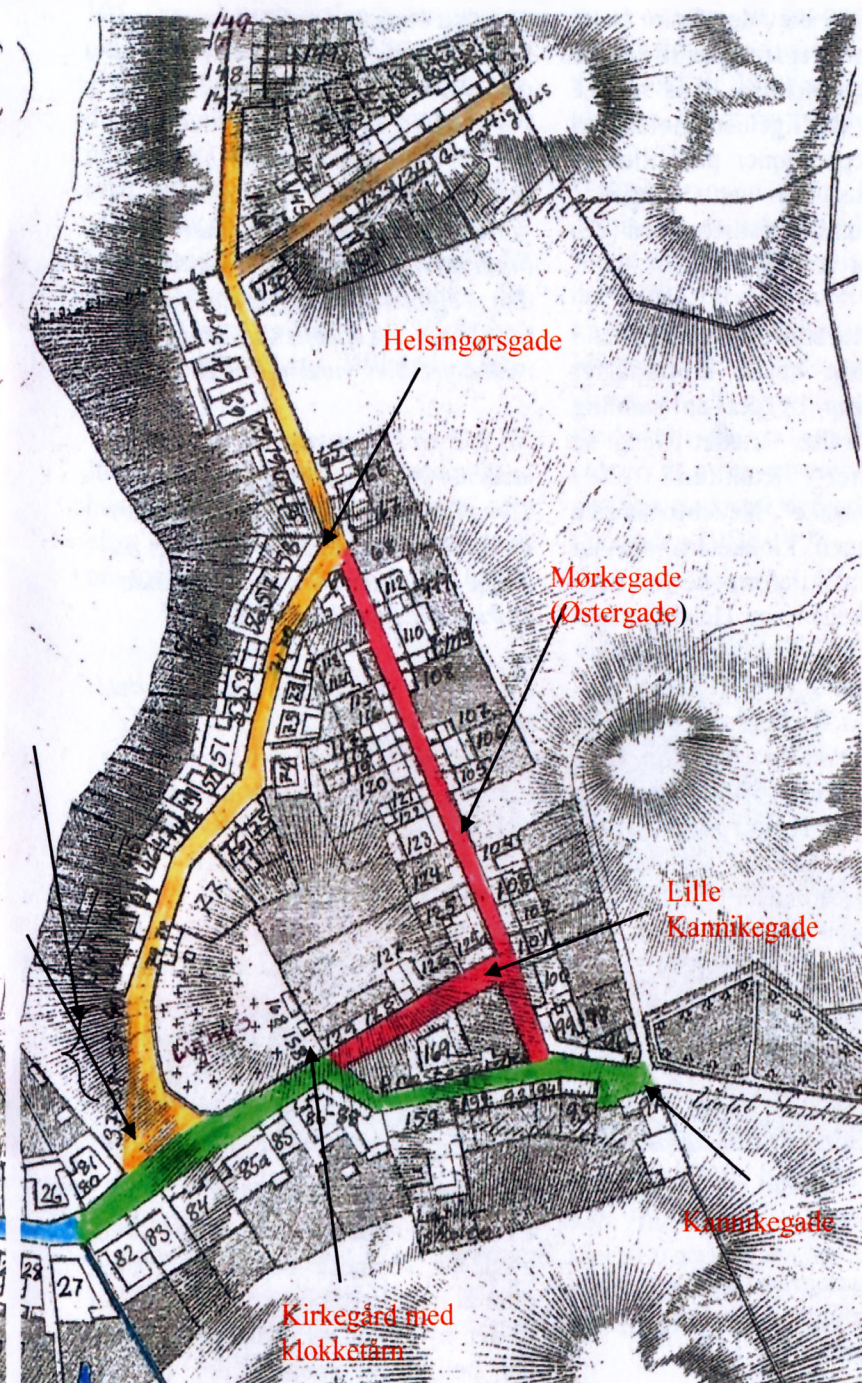
Med denne oversigt i hånden kan man
forsøge at møblere vagt- og sprøjtehu-
set.

En tur rundt i det gamle Hillerød

Af Hillerøds kærnerregnskabs bilag
no. 31 for 1787 fremgår det:
At Hillerød ikke har noget arresthus,
hvoraf byen kan tilkomme nogen ar-
resthusleje for udenbys arrestanter.
Det attesteres herved af os som byens
eligerede mænd.

Kortet over Hillerød er udført af F. L. Schmidt Styk-junker i 1818. Nationalmus eet.

Otto Bendixen har påført matrikelnumr ene.

I et forsøg på at hjælpe læseren med at finde de steder, der er omtalt i teksten, er de udpeget med pile.

Den 2. maj 1789 blev der derfor holdt licitation over reparationsarbejderne på vagt- og sprøjtehuset. Ved samme lejlighed blev der ligeledes holdt licitation over reparationer på Hillerøds lille sprøjtehus, der var beliggende mellem købmand Christliebs gård (22) og den Danske skole (178).

På den modsatte side af præstegården i L. Kannikegade havde kroforpagter Niels Spydstrup bygget en samling lejeboder, hvorefter strædet i lang tid havde navnet "Rækken" eller "Spydstrups Række". Nedenfor brede kirkegården med klokketårn sig ud over Bybakkens kileformede fod mellem S. Kannikegade og Helsingørsgade. Enken Vibeke Spydstrup skænkede den 29. marts 1682 Hillerød et "Byens hus ved Kirkegården". I 1744 blev det beskrevet som et "lille, ældgammelt brøstfældigt Hus, der skulde være indrettet for Byen som et Arresthus, men aldeles ikke var tjenlig dertil, hvorfor man i fornødent Tilfælde måtte betjene sig af Slottets Arrestgemmer". (Nævnt i bogen Hillerød By, s. 78). Arresthuset på kirkegården kaldtes i daglig tale "Kikkenborg" (Hillerød By, s.336)

Af Sjællands Stiftamts brandtaxationsforretning for Hillerød i 1781 fremgår det at:

No. 156 på byens grund er byens lille sprøjtehus. (beliggende mellem no. 22 og 178 på kortet).

I forhus bestående af 2 fag mur- og bindingsværk, teglhængt til begge sider. Indrettet til byens Sprøjte.

No. 157 på byens grund er byens sprøjte- og vagthus.

forhus bestående af 7 fag mur- og bindingsværk med 3 fag kvist til gaden. Teglhængt til begge sider indrettet til vagt- og sprøjtehus samt 2 arrestkamre blev vurderet til 280 Rd.

No. 158 på Hillerød kirkegård er klokketårnet [vel fra Christian IV.'s tid] I bygning bestående af bindingsværk med brædder beklædt. Teglhængt på begge sider med derværende trede klokker blev vurderet til 500 Rd

No. 168 på Hillerød kirkegård er det store liglaugs hus

I bygning bestående af 4 fag mur- og bindingsværk. Teglhængt på begge sider. Indrettet til remisse for en ligvogn blev vurderet til 120 Rd

I flg. Victor Hermansen (Hillerød By, s. 171) brændte 4 ejendomme i hjertet af Hillerød i 1807. Det følte som en befrielse, da tomterne inddroges under Torvet (37 – 40).

Kirkegården flyttes og erstattes af rådhus

I 1830 nedlagde man den gamle kirkegård, og forenede den med Torvet, efter at man havde overflyttet 67 kister til den ny kirkegård i Mørkegade, som var beliggende mellem no. 104 og

105. Det følgende år fandt der også en overflytning sted. Det sidste ligs opgravning fandt sted i 1835. Kirkegården var indhegnet med en kampestens mur, hvori der var en port. Kort tid efter opførte man på en del af kirkegårdspladsen Hillerød Råd- og Domhus, i hvis tårn den største klokke fra kirkegården blev ophængt, mens den mindste blev anbragt på Rådhusets loft. (I. Blomberg: Hillerød Kirkegaard).

Ifølge Poul Jørgensen fungerede rådhusklokken to gange om dagen selv efter 2. verdenskrig. Den kunne høres om morgenen kl. 7.45, hvor den fortal-

te de voksne, at det var ved at være arbejdstid og børnene, at det var skoletid. Klokkeren 19 annoncerede klokkeklangen, at det var fyraften.

I stensætningen foran Tinghuset har der siddet en mindeplade for den berømte orgelbygger Esaias Compenius, der i 1617 blev begravet på den gamle kirkegård. Compenius var kommet til Hillerød for at lede opstillingen på slottet af sit berømte orgel. (Jørgen Andersen: Bogen om Hillerød). Jeg mener, at have set metalpladen 3 forskellige steder på den gamle kirkegård i perioden 1959 -1998.

I flg. billedteksten i A. Uhrskov: Handel, håndværk og industri s. 53: Hjørnet af Torvet og Helsingørsgade 1888. Her blev en ny bygning opført i 1900, og i året 1919 indrettet til administrationsbygning. Bag beboelsesejendommene skimtes et lille bindingsværkshus på tjeret fod. Her var indtil 1770 byens fattighus og fra 1770 til 1831 et vagt- og sprøjtehus. (Det skal være 1772).

Også dengang var der for få sengepladser på sygehuset

Af kærnerregnskabet bilag no. 12 og 13 for 1787 fremgår det, at der i en periode ikke har været tilstrækkelig med sengepladser i vagt- og sprøjtehusets sygestue.

Byen, der afholdt alle udgifter i forbindelse med den indkvarterede husar-eskadron på 166 mand 20 koner og 165 heste, måtte betale 20 Rd. for at leje et hus af M. E. Sl. Abels fra 26. oktober 1786 til 26. oktober 1787.

Madm. Abel boede i no. 2 og ejede derudover no. 73, 78, 79, 90, 95, 114, 125, 149. Hvilket hus der blev sygestue vides ikke. Det har måske været 78 eller 79 ved kirkegården i nærheden af vagt- og sprøjtehuset.

I det nævnte tidsrum var der 8 stand-senge i brug, og der var lejet sengeklæder til 7 senge for 44 Rd og 57 Sk.

Vagstuen har sandsynligvis været benyttet både af husarer, der havde vagt-tjeneste i skilderhusene samt af væg-terne i pauserne mellem deres rund-gange i byen fra kl.8 aften til kl. 5 morgen. Sygestuen har antageligt kun været benyttet til syge husarer, da byen siden 1726 har haft et hospital for uhelbredelige lemmer og et amtssyge-hus siden 1770.

Opgangen til loftet, hvor der både har været en sal samt munderingskamre, er desværre ikke vist på tegningen, men

den har vel været i forstuen eller køk-kenet efter mine rum angivelser.

Adgang til vand

I flg."Hillerød By" s.298 skulle heste-ejerne i tilfælde af ildebrand stille med sluffe og tønne, der fyldtes ved gård-brøndene, ved gadens eller torvets vandposte eller ved vandingsstederne ved hotel København og ved Slottet.

Der har desuden været en tredje ned-kørsel til et vandingssted skråt over for Bakkegade i følge et af de gamle bykort.

Af et klagebrev fra 1792 og kærne-rens fortegnelse fremgår det, at der har været flere vandgange til Slotssøen, men med aflukke. Byens Stræde imel-lem bager Kiersgaard og kobbersmed Boemann no. 23 og 24 havde planke-værk og låge. Dette stræde eksisterer i dag dog uden forhindring ved det, der tidligere har været Høyer Olsens bog-handel. De øvrige vandgange var mel-lem Boemann og jomfruerne Ritzerne no. 46 og 47, og Byens Stræde mellem Rohland Maahr og Hr. Thiim no. 53 og 54, hvor der har været stakit og port samt imellem garver Holm og købmand Meier no. 80/81 og 37.

I kærnerens fortegnelse fra 1783 om-tales brønden på Torvet med pumpe-værk samt Torvets brolægning

Nu er det kommet til læserens detek-tivarbejde ud fra de oplysninger, det

har været muligt at samle fra bøger og arkivalier og den viden, som man måske selv sidder inde med.

Byens brønd har måske været placeret ved Slotssøen, som vist på fotoet med vandposten og gaslampen fra 1875. Men brønden kunne også have været der foran administrationsbygningen, hvis det ikke har været en kirkegårds-pumpe.

Hvor på Torvet har vagt- og sprøjtehuset været placeret med plankeværk og en forsvarlig låge ned til søen og samtidig i nærheden af bypumpen? Har der været en hel tredje Pumpe ud over de to nævnte?

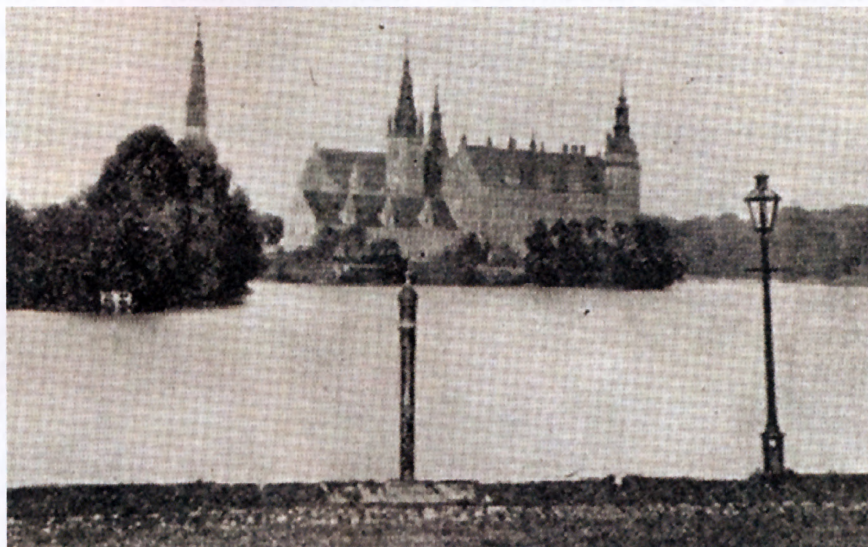
Før branden i 1807 var der adgang til søen mellem no. 80/81 og 37, hvilket giver mulighed for en placering af

vagt- og sprøjtehuset bag husene no. 37-40.

Adgangen til søen kan ligeledes have været mellem no. 46 og 47, der var en af de vandgange til søen, der var lukket med låge, hvilket en del borgere klagede over i 1792. Det hindrede den almindelig vandhentning og var særdeles farlig i tilfælde af ildsvåde.

Det sidste giver A. Uhrskov ret i placeringen af vagt- og sprøjtehuset i Helsingørsgade (Hillerød By s. 53). Bypumpen kan i dette tilfælde være den, der står foran den forhenværende administrationsbygning.

Det er et spørgsmål, om der ikke i årenes løb ved gadereguleringer og nedrivning af huse har været fund, der kan fortælle, hvor fattighuset med kælder har været placeret, da vil gåden om vagt- og sprøjtehuset være løst.

Billedet, der er fra Anders Uhrskovs "Handel, håndværk og fiskeri" s. 51, viser et parti fra torvet i Hillerød med en vandpost midt for slottet.

Referat fra FORÅRSTUREN TIL SVANHOLM.

Af Anders Alsløv

På en af forsommerens rigtig solrige dage gik forårsturen til kollektivet Svanholm i Horns Herred. Om eftermiddagen, søndag den 22. maj, samlede vi 33 medlemmer og fik en rigtig fin, guidet tur rundt både ude og inde. Kollektivet trives, og der bygges stadig nye boliger. Udefra besøgte vi hestestalden, som inden for de sidste år var om- og nybygget til boliger i 2 etager. Ved siden af hestestalden lå bygningen til vognene, og her vil man gerne bygge boliger, der er ældrevenlige.

Undervejs var der stor spørgelyst, og vi fik meget at vide om, hvordan et så stort kollektiv fungerer, så alle har en mulighed for også at være private indimellem. De enkelte boliger bestemmes efter antallet af medlemmer i de enkelte familier. Så ved familieforøgelse, eller når store børn flytter, skifter man bolig, så ens bolig stadig passer til familiens størrelse.

Omkring økonomi fik vi at vide, at der er et 40 – 40 – 20 princip omkring de enkeltes løn. Der går 40% til skat, 40% til kollektivet og 20% til en selv. De 40%, kollektivet får, går til den fælles mad, kollektivets drift og til f.eks. afbetaling af studiegæld, hvor det er aktuelt for yngre medlemmer.

Økologi og selvforsyning er de to indfaldsvinkler, vi fornemmede, som de vigtigste for kollektivet. Der bliver

generelt dyrket økologisk, og omkring selvforsyning er det også vigtigt, at kollektivet kan forsyne sig selv med energi, bl.a. fra et stort solcelleanlæg.

Den mest markante af bygningerne er den gamle hovedbygning for den tidligere herregård, Svanholm. Denne bygning er også blevet opdelt til boliger samt møderum og administration. Der er en kendt personhistorie for ejere af Svanholm fra 1346 og frem. Men vi kom også ned i nordfløjens kælder, med dens overhængede rum kan den dateres tilbage til omkring 1250, så bygningen har en lang historie at byde på. Omkring hovedbygningen har der været voldgrav, og der er stadig rester at se vest for bygningen.

I en del af en af avlsbygningerne er der indrettet en ikke uvæsentlig funktion, et cafeteria. Her fik vi kaffe og lokal is. Dvs. Hansen Is fra Lyngstrup, hvor isen laves på økologisk mælk bl.a. fra Svanholms jersey køer. Efter denne pause var der besigtigelse af det store staldanlæg, hvor malkningen var i fuld gang.

Samlet en god og udbytterig eftermiddag i det sydvestlige hjørne af vores gamle Frederiksborg Amt.

Bog anmeldelse: Lennart Webers lokalhistoriske hæfter

Af Eva Tønnesen

I slutningen af 2016 begyndte den lokalhistoriske forfatter, Lennart Weber, at udgive en række små lokalhistoriske hæfter på eget forlag (se evt. forlagets hjemmeside www.webersforlag.dk). Hæfterne er på 16-20 sider med kartonomslag. De er rigt illustreret med gamle fotografier, avisudklip og lign. Teksten er letløbende, og hæfterne er hurtigt læst. Det første hæfte havde titlen "Elfelts hemmelige søn i Hillerød". Se artikel i FAHS-blad 2016-1.

Serien er fortsat med at udkomme i 2016. Til dato er der udkommet følgende titler: "Da flyet landede i Hillerød" fra flyvningens pionertid i byen, og "Sandviggårds dramatiske historie" om gården, der lagde jord til Hillerøds nye centralsygehus indviet i 1943 foruden et kvarter med mange små såkaldte statslånhuse. Prisen på knap 40 kr. gør hæfterne velegnede til smågaver, f. eks. til værtinden med interesse for lokalhistorie.

Udflugt til Jagt- og Skovbrugsmuseet Lørdag den 26. november 2016 kl. 12.50

Vi synes, vi bliver nødt til at tage afsked på værdig vis med dette dejlige museum, der jo desværre skal flytte ved det kommende årsskifte.

Derfor **mødes vi ved museet, Folehavevej 17 C, 2970 Hørsholm.**

Bestyrelsen køber billetter til alle.

Der er bestilt en guidet rundvisning på museet med start kl. 13.00.

Efter rundvisningen drikker vi eftermiddagskaffe/te med kage på café Sneppen, der er bygget sammen med museet.

Prisen for det hele er 150 kr. pr. deltager, som betales ved ankomsten.

Deltagerantallet er begrænset til 25.

Museet er handicapvenligt.

Tilmelding til Margrethe Krogh på margrethekrogh@gmail.com, evt. på tlf. 3011 7232 senest fredag den 11. november.

*Udstoppede
elge på Jagt-
og Skovbrugs-
museet.*